

Dokumenty zaliczkowe i końcowe w systemie sprzedaży Aktyn

Nowa ustawa o VAT wprowadziła istotne zmiany dotyczące rejestrowania należności otrzymanych przed wydaniem towaru lub wykonaniem usługi.

Od 1 maja 2004 każda wpłata zaliczki, zadatku, przedpłaty, raty itp. powinna zostać zarejestrowana za pomocą faktury zaliczkowej – chyba, że od przyjęcia należności do wydania towaru lub wykonania usługi nie upłynęło więcej niż 7 dni.

Do tego czasu wymóg ten obowiązywał tylko wtedy, gdy wartość wpłaty przekraczała 50% wartości zamówionych towarów lub usług, co w praktyce oznaczało, że firmy używające Aktyna takich dokumentów wystawiać nie musiały. Niestety, teraz to się zmieniło...

Każda firma używająca Aktyna i przyjmująca od swoich klientów zaliczki lub wpłaty o podobnym charakterze jest zobowiązana do wystawiania dokumentów zaliczkowych!

Wychodząc naprzeciw tym zmianom, postanowiliśmy dodać do Aktyna nowe mechanizmy, pozwalające na wystawianie takich dokumentów.

Przygotowana przez nas nowa podwersja Aktyna zawiera mechanizmy pozwalające obsłużyć typowe sytuacje i najpilniejsze potrzeby, mechanizmy te zostały przystosowane do obsługi sprzedaży prowadzonej przez podmioty będące krajowymi płatnikami VAT (nie zaleca się wystawiania zaliczkowych/końcowych dokumentów unijnych i eksportowych). Zmiany dokonane w programie pozwalają na:

- wystawianie **dokumentów zaliczkowych** – program pozwala wystawić jedną **fakturę zaliczkową** lub jeden **paragon zaliczkowy**, do danego zamówienia od klienta
- wystawianie **dokumentów końcowych** – program pozwala wystawić jedną **fakturę końcową** lub **paragon końcowy**, potwierdzający zrealizowanie zamówienia

Firma, która zechce korzystać z nowej funkcjonalności Aktyna musi posiadać program w wersji 5.6.02 Quatro z aktualną gwarancją i aktywowaną funkcją sprzedaży z wielu magazynów.

Dokumenty zaliczkowe:

Proces rejestrowania dokumentu zaliczkowego składa się z dwóch etapów:

- przyjęcia zamówienia od klienta
- wystawienia dokumentu zaliczkowego potwierdzającego wpłatę

Przyjmowanie zamówień

Przyjęcie zamówienia od klienta jest typową operacją rejestracji **zamówienia przyjętego** w Aktynie. Po zarejestrowaniu zamówienia możemy przystąpić do wystawienia dokumentu potwierdzającego przyjęcie zaliczki na zamówione towary.

Uwaga:

Dokumenty zaliczkowe są zwykłymi dokumentami sprzedaży (FA, RA, PA).

Przed przystąpieniem do rejestracji dokumentu zaliczkowego należy dodać w cenniku towarów (Dodatki/Towary) pozycje odpowiadające zaliczkom, przyporządkowane poszczególnym stawkom VAT. Należy pamiętać, aby zaliczki w cenniku miały ustawiony typ Usługa a w polu PKWiU

zalecamy wpisanie dowolnego znaku z klawiatury. Wskazane jest także, aby kody definiowanych zaliczek miały wspólny mianownik, np. zaczynały się na literę Z – pozwoli to uniknąć problemów z identyfikacją pozycji zaliczek w cenniku.

Rejestracja dokumentu zaliczkowego

Poniższy opis ilustruje wystawianie *faktury zaliczkowej* w trybie, gdzie najpierw wypełnia się okno nagłówka dokumentu a później listę towarową. Wystawianie *paragonu zaliczkowego* przebiega analogicznie. Podobne jest też wystawianie dokumentów zaliczkowych w trybie, gdzie najpierw wypełniana jest lista towarowa dokumentu, a dopiero potem okno nagłówka.

1. W module sprzedaży wybieramy opcję **Sprzedaż na FA**

Wypełniamy okno nagłówka dokumentu danymi kontrahenta, wpisujemy ew. komentarz, specyfikację itd. Zatwierdzamy okno nagłówka i wchodzimy do listy, z której pobiera się towary lub usługi na dokument. Wycofujemy się z listy naciskając klawisz [ESC], tak aby pozostało widoczne tylko puste okno, w którym pokazywane są pozycje dodane na dokument.

2. Uruchamiamy tryb wystawiania dokumentu zaliczkowego.

W tym celu naciskamy klawisze [Ctrl]+[O] tyle razy, aż w górnej ramce listy pozycji dokumentu pojawi się napis **Zaliczka**.

3. Pobranie zamówienia, z którym będzie powiązany wystawiany dokument zaliczkowy.

Naciskając klawisz [F3] otwieramy listę zamówień przyjętych. Używając klawisza [F5] pobieramy z listy zamówienie, do którego zostanie wystawiony dokument zaliczkowy. Fakt wybrania zamówienia jest potwierdzony przez wyświetlenie jego numeru w górnej ramce listy pozycji dokumentu.

Uwaga:

Nie należy wystawiać dokumentu zaliczkowego na same usługi, zawsze powinien być pobrany przynajmniej jeden towar na tym dokumencie.

4. Wystawienie dokumentu zaliczkowego.

Po powrocie do okna pozycji dokumentu naciskamy kilka razy klawisz [Enter] do momentu, aż zostanie pokazana lista usług zdefiniowanych w cenniku. Z listy tej pobieramy tylko te pozycje, które opisują zaliczki w stawkach VAT, zgodnych z tymi jakie występowały na zamówieniu klienta. Zalecamy, aby w polu *Ilość* wpisać wartość **1** – w przeciwnym wypadku należy zadbać o to, aby sumaryczna wartość zaliczek była prawidłowa.

Uwaga:

Program nie dopuści do dodania na dokument zaliczek ze stawkami VAT, których nie było na wskazanym zamówieniu. Program nie pozwala też na dodawanie zaliczek ze stawką VAT występującą na zamówieniu o wartości większej niż wartość brutto zamówionych towarów i usług w tej stawce, tak więc nie należy wystawiać dokumentu na kwotę większą niż faktyczna wartość zamówienia. Wystąpienie takich sytuacji będzie sygnalizowane komunikatem "Przekroczony VAT" przy próbie dodania pozycji listy dokumentu. Komunikat ten może też pojawiać się, gdy zapomnimy wskazać zamówienie, do którego wystawiany jest dokument zaliczkowy.

5. Forma płatności

Po wprowadzeniu wszystkich rekordów opisujących przyjęte zaliczki dla danych stawek VAT przechodzimy do wprowadzenia informacji o płatnościach. Program pozwala wprowadzić jedynie takie płatności, których termin zapłaty jest nie większy niż data wystawianej faktury.

Uwaga:

Przyjęto założenie, że wpłata gotówki, otrzymanie czeku wiąże się z obowiązkiem wystawienia faktury zaliczkowej w tym samym dniu. Dla innych form płatności pozwalamy wprowadzić daty zapłaty wcześniejsze niż data bieżąca.

W przypadku płatności kredytowej (czek, przelew, gotówka nierozliczona) wystawienie dokumentu zaliczkowego spowoduje powstanie należności w rozrachunkach. Program nie rozlicza takich należności automatycznie – należność należy rozliczyć ręcznie.

Zapisujemy fakturę i drukujemy w postaci opisanej przez Rozporządzenie Ministra Finansów. Lista zamówionych towarów i usług na wydruku faktury pobierana będzie z danych zamówienia powiązanego z tą fakturą.

Zapis dokumentu zaliczkowego powoduje zablokowanie możliwości edycji, kasowania i archiwizacji tego zamówienia. Program blokuje również możliwość wystawienia do zamówienia kolejnego dokumentu zaliczkowego. Dla dokumentów zaliczkowych, jedyną operacją na jaką zezwala program, jest operacja kasowania. W przypadku stwierdzenia pomyłki należy dokument zaliczkowy wykasować i wystawić na nowo.

Uwaga:

Po zakończeniu wystawiania dokumentu zaliczkowego zalecamy powrót do standardowego trybu pracy. W tym celu, w oknie listy pozycji dokumentu używamy skrótu klawiaturowego [Ctrl]+[O] tyle razy, aż program przejdzie w odpowiedni tryb.

Na liście dokumentów w Wydrukach Archiwalnych numer każdego dokumentu zaliczkowego poprzedzony będzie literą Z.

Dokumenty końcowe

Dokument końcowy wystawiamy tylko wtedy, gdy pobrane zaliczki udokumentowane fakturami zaliczkowymi nie pokrywają 100% należności. W innym wypadku wystawiamy jedynie dokument WZ dokumentujący wydanie towarów.

Opis poniższy przedstawia proces wystawiania **faktury końcowej** w trybie, gdzie najpierw wypełnia się okno nagłówka dokumentu, a później listę towarową. Wystawianie paragonu końcowego odbywa się analogicznie. W podobny sposób wystawiamy dokument końcowy w trybie, gdzie najpierw wypełniana jest lista towarowa dokumentu, a potem okno nagłówka.

1. W module sprzedaży wybieramy opcję **Sprzedaż na FA**

Wypełniamy okno nagłówka dokumentu danymi kontrahenta, wpisujemy ew. komentarz, specyfikację itd. Zatwierdzamy okno nagłówka i wchodzimy do listy, z której pobiera się towary lub usługi na dokument. Wycofujemy się z listy naciskając klawisz [ESC], tak aby pozostało widoczne tylko puste okno, w którym pokazywane są pozycje dodane na dokument.

2. Uruchamiamy tryb wystawiania dokumentu końcowego

W tym celu naciskamy klawisze [Ctrl]+[O] tyle razy, aż w górnej ramce listy pozycji dokumentu pojawi się napis **Tryb końcowy**.

3. Pobranie **faktury zaliczkowej**

Wskazujemy fakturę zaliczkową, dla której ma być wystawiony dokument końcowy. Naciskając [Ctrl]+[F2], wyświetlamy okno, w którym podajemy datę (miesiąc) i numer wystawionego dokumentu zaliczkowego. Z wyświetlonej listy faktur zaliczkowych pobieramy interesujący nas dokument używając klawisza [F5]. Po wybraniu faktury zaliczkowej program automatycznie wypełni listę pozycji dokumentu, pod warunkiem, że wszystkie pozycje z zamówienia

związanego z fakturą zaliczkową są w magazynie. W przypadku niedoboru, program wyświetli informację, którego towaru brakuje. W takiej sytuacji program blokuje możliwość zapisania **faktury końcowej**.

Lista towarów i usług na **fakturze końcowej** zostanie stworzona automatycznie przez program na podstawie zamówienia od klienta związanego z wystawioną wcześniej **fakturą zaliczkową**. Dodatkowo nastąpi przeliczenie cen sprzedaży w taki sposób, aby wartości brutto tabelki VAT **faktury końcowej** były równe różnicy wartości tabeli VAT całego zamówienia i wartości z tabelki VAT wystawionej **faktury zaliczkowej**.

Uwaga:

W niektórych przypadkach (faktura wystawiana w cenach netto, duża ilość towaru w różnych stawkach VAT), automatyczne obliczenie cen tak, aby nie było rozbieżności, może być niewykonalne. W takich sytuacjach program wyświetli informację z podaniem wartości rozbieżności w poszczególnych stawkach VAT. Rozbieżności te należy zlikwidować ręcznie. Dokonuje się tego poprzez odpowiedni podział ilości jakiejś pozycji w stawce VAT, której dotyczy rozbieżność i zmodyfikowanie ceny dla jednego z rekordów otrzymanego po podziale. Do podziału rekordu na części służy kombinacja klawiszy [Ctrl]+[F3] w liście pozycji dokumentu. Informacje o aktualnych rozbieżnościach do skorygowania pozwala uzyskać klawisz [Ctrl]+[F4]. Cenę pozycji dokumentu można skorygować naciskając klawisz [ENTER] na odpowiedniej pozycji.

4. Po zniwelowaniu rozbieżności przechodzimy do wprowadzenia informacji o płatnościach. Mechanizmy wprowadzania informacji o płatnościach są takie same jak przy normalnej fakturze.
5. Zapisujemy **fakturę końcową** i drukujemy w postaci opisanej przez Rozporządzenie MF. Nad stopką tej faktury zostanie wydrukowana informacja o numerze i wartości związanej z nią **faktury zaliczkowej**. Wraz z **fakturą końcową** wystawiany jest dokument WZ ściągnięcie towaru z magazynu.

Uwaga:

Ceny sprzedaży towarów na fakturze końcowej będą prezentowane w dwojaki sposób: ceny i wartości towarów/usług na zamówieniu oraz ceny i wartości towarów/usług odpowiednio pomniejszone o wartość zaliczki. W zapisie tworzonego równocześnie dokumentu WZ ceny będą takie jak na zamówieniu. Jest to konieczne z uwagi na ewentualne raporty wykonywane na podstawie dokumentów WZ, pokazujące rzeczywistą marżę na towarze.

W przypadku, gdy wartość wpłaconej zaliczki w 100% pokrywa wartość zamówionych towarów i usług, jedynym dokumentem jaki zostanie wystawiony, będzie dokument WZ.

Zapis dokumentu końcowego powoduje zablokowanie możliwości edycji i kasowania tego dokumentu. Program blokuje równocześnie możliwość wystawienia do tego dokumentu zaliczkowego kolejnego dokumentu końcowego.

Uwaga:

Po zakończeniu wystawiania dokumentu zaliczkowego zalecamy powrót do standardowego trybu pracy. W tym celu, w oknie listy pozycji dokumentu używamy skrótu klawiaturowego [Ctrl]+[O] tyle razy, aż program przejdzie w odpowiedni tryb.

Na liście dokumentów w Wydrukach Archiwalnych numer każdego dokumentu końcowego poprzedzony będzie literą K.

UWAGI, ZALECENIA, OGRANICZENIA

- w module **Sprzedaż** nie należy wystawiać faktury dla paragonów zaliczkowych i końcowych, korzystając z opcji RA, RF do paragonu, FA do paragonu
- w przypadku dokumentów zaliczkowych i końcowych nie należy korzystać z programu **Export/Import**

Poprawy zamówień, dokumentów zaliczkowych i końcowych

- dokumentów zaliczkowych i końcowych nie można poprawiać. Można je wykasować i wystawić powtórnie w poprawnej postaci
- po wystawieniu dokumentu zaliczkowego do zamówienia zostaje zablokowana możliwość poprawiania, kasowania i archiwizacji tego zamówienia
- po wystawieniu dokumentu końcowego do dokumentu zaliczkowego zostaje zablokowana możliwość kasowania dokumentu zaliczkowego i wystawiania korekt do dokumentu zaliczkowego
- program automatycznie rozlicza zrealizowane zamówienie i archiwizuje je z chwilą wejścia do modułu **Zamówienia**

Uwaga:

Może się zdarzyć sytuacja, gdy dokument końcowy zostanie skasowany, zaś zamówienie źródłowe zostało już w międzyczasie przeniesione do archiwum. Program daje możliwość przesunięcia zamówienia z archiwum do zamówień aktywnych. Dokonuje się tego z poziomu tabeli zamówień archiwalnych, używając klawisza [F9]. Warunkiem takiej operacji jest uprzednie wykasowanie WZ-cki powiązanej ze skasowanym dokumentem końcowym.

- wykasowanie dokumentu końcowego przywraca możliwość kasowania dokumentu zaliczkowego
- wykasowanie dokumentu zaliczkowego przywraca możliwość poprawiania, kasowania i archiwizacji zamówienia

Korekty dokumentów zaliczkowych i końcowych

- do dokumentów zaliczkowych program pozwala wystawić tylko jedną korektę – **całkowity zwrot zaliczki**. Proces wystawiania korekty różni się od procesu wystawiania normalnej korekty typu **zwrot** tylko tym, że program nie pozwala edytować listy zwracanych pozycji. Korektę taką można wykonać tylko wtedy, gdy do korygowanego dokumentu nie wystawiono jeszcze dokumentu końcowego. Korekta typu **zwrot** dokumentu zaliczkowego nie rozlicza automatycznie zamówienia. Zamówienie należy zarchiwizować ręcznie.
- do dokumentu końcowego można wystawić tylko jedną korektę. Dla faktur może być to zarówno korekta wartościowa jak zwrot
- ceny sprzedaży dla korekt są równe cenom z zamówienia, a nie cenom pomniejszonym o wpłaconą zaliczkę z dokumentu końcowego
- korekty dokumentów końcowych wystawia się w identyczny sposób jak korekty normalnych faktur lub paragonów

Raporty

Dokumenty zaliczkowe i końcowe zostały uwzględnione przy generowaniu raportów. Raporty z transakcji (**Transakcje/Dokumenty** i **Transakcje/Towary**) posiadają filtr dla dokumentów zaliczkowych i końcowych. Aby z niego skorzystać, w opcji **Dokumenty** należy ustawić parametr **Wybierz** (√). Pojawi się lista wyboru dokumentów, na której widoczne są dwie nowe pozycje:

Zaliczkowe

Możliwe parametry:

- **TAK** – na raporcie pojawią się wszystkie dokumenty zaliczkowe
- **NIE** – raport nie uwzględnia dokumentów zaliczkowych
- **Pos.Dok.Kon** (posiada dokument końcowy) – na raporcie znajdą się tylko te dokumenty zaliczkowe, do których wystawiono dokument końcowy
- **Bez.Dok.Kon** (bez dokumentu końcowego) – na raporcie znajdą się tylko te dokumenty zaliczkowe, które nie posiadają dokumentu końcowego
- **Zwr.** (zwrot) – na raporcie pojawią się tylko te dokumenty zaliczkowe, do których wystawiono korektę

Końcowe

Możliwe parametry:

- **TAK** – na raporcie pojawią się wszystkie dokumenty końcowe
- **NIE** – raport nie uwzględnia dokumentów końcowych
- **Dok.Spr** – na raporcie pojawią się dokumenty końcowe (FA, RA, PA)
- **WZ** – na raporcie pojawią dokumenty WZ wygenerowane w trakcie wystawiania dokumentu końcowego

Uwaga:

Należy cały czas pamiętać, że postać końcowa generowanego raportu, zależy przede wszystkim od prawidłowego ustawienia wszystkich wymaganych parametrów!

Na przykład: ustawienie opcji Zaliczkowe na TAK (wszystkie dokumenty zaliczkowe), przy równoczesnym ustawieniu opcji PA (paragony) na NIE spowoduje, że na raporcie nie zostaną uwzględnione paragony zaliczkowe.

Program Ak2fk

W **Konfiguracji eksportu** programu, parametr **Paragony kred.** (paragony kredytowe) zastąpiono parametrem **Paragony kred. zal.** (paragony kredytowe i zaliczkowe). Parametr ten pozwala obecnie ustalić, czy paragony kredytowe i zaliczkowe zapisywane w pliku **.dbf** mają być sklejane z innymi, czy zapisywane jako osobne pozycje.